

פרוטוקול מס' 257
מישיבת ועדת הכלכלה
יום שני, ח' באייר תשנ"ח, 4.5.98, שעה 9:00

נכחו: חברי הוועדה: א' יחזקאל - היו"ר
א' גבאי
א' גולדשמידט
צ' ויינברג
א' פורז

מוזמנים:

ש' ברובינדר - המשרד לתשתיות לאומיות
א' גפן - רכז אנרגיה, אגף התקציבים, משרד האוצר
ד' ליפשיץ - לשכה משפטית, משרד האוצר
ז' שר - סגן מנהלת רשות החברות הממשלתיות
ג' יעקובי - יו"ר חברת החשמל
ר' פלד - מנכ"ל חברת החשמל
י' אוברקוביץ' - ועד עובדי חברת החשמל
ע' עדן - ועד עובדי חברת החשמל
א' פולק - ועד עובדי חברת החשמל
פרופ' ח' אילתה - רשות החשמל לשירותים ציבוריים
א' סולימן - מזכיר רשות החשמל לשירותים ציבוריים
א' רבדל-נדקוב - מנכ"ל המועצה לצרכנות
ע' גינגס - המועצה לצרכנות
י' שאנס - מנכ"ל הרשות להגנת הצרכן
ח' ישראל - התאחדות התעשיינים
ט' גוברין - מתמחה בוועדת הכלכלה

מנהלת הוועדה: ל' זרון

קצרנית: ט' רם

סדר-היום:

הבעלות על חברת החשמל ותוכניות החברה.

הבעלות על חברת החשמל ותכניות החברה

היו"ר א' יחזקאל:

אנחנו פותחים פתיחה אינטימית את דיון ועדת הכלכלה בנושאים הקשורים והכרוכים בחברת החשמל. אני שמח לברך את חברי, חבר הכנסת צבי ויינברג, כמובן את חברי ההנהלה, את המנכ"ל רפי פלד, את ועד העובדים - עמוס עדן וחבריו, ראשי אגפים. גד יעקובי בדרך לכאן.

אני רוצה לבקש מכם להתייחס לשלושה דברים שקשורים זה בזה. למעשה, התחושה שלי שחברת החשמל נמצאת על פרשת דרכים. ראשית, על-פי החוק, אותה רשות ציבורית שהוקמה, האם תפקידה לפקח או להיות מעורבת בניהול? מה ההתייחסות שלכם לענין מנקודת מבט שלכם כחברת חשמל ומנקודת מבט של הצרכנים? התחושה שלי, שהרשות לוקחת מה שנקרא הרחבה של החוק, זאת אומרת הרשות הציבורית מרחיבה או נותנת פירוש רחב לחוק ומתערבת בתחומים הקשורים במכרזים, בעלויות.

אני אומר את הדברים כי אני יודע שגם הרשות הגיבה על הסכמי השכר שנחתמו עם העובדים. בסופו של דבר, אני רוצה לדעת מה מעמדה של הרשות. מצד שני, חשוב לי מאד לדעת מה מעמדו של הצרכן, כצורך חשמל. זו נקודה אחת שעליה הייתי מבקש את התייחסותכם.

אני אומר שוב - דעתי שבסופו של דבר, הרשות מרחיבה. אני רוצה לברר איך נציג הרשות רואה את הדברים - חלק רחב, חלק צר, נושא החוק, הצרכן - מאד חשובה לי הנקודה הזו.

נקודה שניה היא נושא הפרטה. אנחנו נמצאים במצב של דיבורים על הפרטות כאלה ואחרות. לפי מיטב הבנתי בכלכלה, ואני לא כלכלן גדול כמוך, אבל כל הניסיונות להפריט דרך הבורסה זה דבר טוב, בעיניי ככלכלן, אבל השאלה האם באמת תוכל אותה חברה אמריקאית לרכוש - איך והאם בכלל? הייתי רוצה לשמוע התייחסות של נציגי ועד העובדים בענין, ומה עמדתם בנושא הפרטה.

אני חייב לומר שעצם העובדה שיוזם אוברקוביץ' העלה על דל שפתותיו יחד עם עמוס עדן את המילה הפרטה, זה כבר הישג גדול. השאלה איך ממשיכים מעבר לזה, זאת אומרת יש כבר התקדמות.

לבד מהנכונות, בכל אופן הדקלרטיבית, של חברת החשמל וועד העובדים, שבל ניתמם - הוא אולי הוועד החזק ביותר במשק, גם מבחינת חברת החשמל כמונופול וגם מבחינה פוליטית - אנחנו אנשים פוליטיים בכנסת, כמו שאתה יודע, אין לנו הרבה זכויות, אלא להתייחס לענין הפוליטי, ולכן אני רואה את שמינית הכוס המלאה ואני אומר: יופי שיוזם אוברקוביץ' ועמוס עדן העלו על דל שפתותיהם את המילה הפרטה. השאלה מה מתכוונים לעשות עם זה, אם בכלל.

נקודה נוספת היא שכאן בוועדה היה דיון בחוק של חבר הכנסת נסים זוילי, שמדבר על מידת המעורבות של העובדים בתהליך הפרטה. אם ימצא חן בעיני מישו או לא ימצא חן בעיני מישו, לי אין ספק שאם העובדים לא יהיו מעורבים בכל תהליך הפרטה של חברת החשמל, הענין פשוט יתפוצץ, וצריך להגיד את האמת הזו.

אני אומר לידיעת ציבור העובדים ובוודאי יושב ראש מועצת המנהלים, חבר הכנסת והשר לשעבר גד יעקובי, יודע שציבור העובדים בחברת החשמל הוא עובדה וחלק אינטגרלי, וזו לא סיסמה. בפועל, זה מה שקורה.

נקודה שלישית - אני רוצה לדעת באשר לנושא שהיום אמנם הולך ונעשה פחות אקוטי: המעבר שלכם מפחם לגז. מתברר שמבחינה טכנולוגית, די ראוי שנתחיל להשתמש בגז. מי יקבל את הגז, האם צריך שיהיה לחברת החשמל מונופול ביבוא גז, מה עמדתכם, מה מעמדכם בענין?

אני חושב שחשוב מאד שתבהירו את עמדתכם באשר לשאלה האם התחנה הבאה תוקם עדיין על פחם, למה פחם, והיום ישנם מגעים בנושא הזה של יבוא גז.

נקודה אחרונה, גם היא באה לידי ביטוי בחוק - הקשר שלכם עם אותם יצרנים ו/או קבלנים משניים שעל-פי החוק יכולים לייצר חשמל פרטי - איך זה מתקדם ואם זה מתקדם.

אלה ארבעת הנושאים שהייתי מבקש שתתייחסו אליהם. בעיניי, גם הפרסומים בעיתון - ואני לא מתייחס לפרסומים בעיתון - אבל ראוי בעיניי שעורכי דין שעוסקים בייצוג גם הנהלה וגם ועדים, יהיו מה שנקרא בלשון המעטה, מנועים מקשר ישיר לראשי השלטון במדינה. זאת אומרת, אם אני מבהיר שפורסם שעורכי דין מסויימים בעלי שם מאד מוגדר וידוע, קשורים בתהליכים של משא ומתן בעניין הפרטת החברה, או אותה חברה אמריקאית, זה נראה לי לא נכון שחלק מעורכי הדין יהיו ממש קשורים וישתמשו במוניטין של הקשר המשפחתי מול חברות אמריקאיות מחד, ועדי עובדים מאידך, והנהלה מצד שלישי. יש בזה טעם לפגם, כך אני חושב. אני גם לא חושב שכל עורך דין משפחתי הופך להיות פתאום עורך דין עסקי.

בכל מקרה, אני מבקש לדעת כך: ועד העובדים ומעמדו בחברת החשמל - לאן זה הולך, עמדתכם לגבי ההפרטה וכל הנושאים הקשורים בעניין.

ג' יעקובי:

קודם כל, תודה על ההזמנה, ואני מברך את חבר הכנסת אבי יחזקאל כידיד ותיק. אני פעם ראשונה מתארח אצלו בוועדת הכלכלה, ששימשתי יושב ראש שלה במשך שבע שנים. אני מוכרח לומר שזו היתה תקופה מרתקת מבחינתי, ואני מקווה שהיא תהיה מרתקת גם מבחינתך.

מאחר שהמנכ"ל רפי פלד נמצא כאן וכן ראשי נציגות העובדים, וכמובן רשות החשמל...

ש' ברובינדר:

רשות החשמל לשירותים ציבוריים.

ג' יעקובי:

אני רוצה להעיר או להשיב רק בנושא אחד, ובעניינים אחרים שקשורים בחברה ישיב רפי, משום שאין טעם ששנינו נדבר על אותם עניינים במקביל ובאותו נוסח. אנחנו משדרים את אותם שידורים ועמדותינו משותפות. אני רוצה לומר זאת מראש, כך שמה שאני אומר, זו גם תשובתו, ומה שהוא יאמר, זו גם תשובתי, אבל לא נאמר את אותם הדברים פעמיים, אלא חילקנו בינינו את הנושאים.

היו"ר א' יחזקאל:

שניים שהם אחד, אתה אומר.

ג' יעקובי:

לא. שניים שהם שניים, אבל בתפקידים שונים ומתזאמים זה עם זה, לפי חובתנו כעומדים בראש חברה כזאת.

אני מניח שכולכם יודעים - ודאי אנשים שמעורבים בחברה יודעים, שחברת החשמל היא החברה הגדולה ביותר במשק הישראלי ושהיא משקיעה מבלי שהיא נזקקת מתקציבי מדינה, מבלי שהיא נשענת על מקורות ממשלתיים, מבלי שהיא יונקת סובסידיות ממשלתיות, היא משקיעה מדי שנה כמיליארד ושלוש מאות עד מיליארד וחמש מאות מיליון דולר השקעות חדשות בפיתוח מערכת החשמל בישראל.

זהו נטל מאד מאד כבד, משימה מאד גדולה. אנחנו מגייסים את ההון הזה בעיקרו, כמעט כולו, בחוץ לארץ, בחלקו הניכר על-ידי הנפקת אגרות חוב, ובחלקו היותר קטן על-ידי הלוואות. המהלך הזה מביא לכך שבהדרגה, שיעור ההון העצמי של החברה פוחת והולך, ואנחנו נמצאים היום ברמה שהיא בעיניי רמה בעייתית - אני לא רוצה להשתמש במלים אחרות - רמה בעייתית של בין 22% ל- 23% של הון עצמי, כאשר הערך של החברה הוא גבוה מאד - נעשו השקעות גדולות מאד במשך השנים, אבל ההון העצמי שלה מהווה בין 22% ל- 23%, וזה שיעור נמוך מדי.

כדי לשפר את מבנה ההון של החברה, כדי לאפשר לה בעתיד להמשיך ולגייס הון בהיקף ניכר, יש שתי אפשרויות אלטרנטיביות. האפשרות האחת - להעלות במידה ניכרת את תעריפיה, והם היום תעריפים נמוכים יחסית והם יורדים באופן ריאלי כל שנה ביותר מ- 2% לשנה לצרכן הישראלי.

כלומר, אפשרות אחת היא להעלות את התעריפים באורח משמעותי, להגדיל בצורה דרמטית את הרווחים, את הרווחים האלה לצבור במסגרת ההון העצמי של החברה, ולשפר בהדרגה את מבנה ההון. זו אפשרות אחת.

יש עוד אפשרות תיאורטית אחת, שאני כמוכן לא ממליץ עליה, וזה שהממשלה, שהיא בעלת המניות העיקריות, כמעט הבלבדית של חברת החשמל - כמעט 99% - תשקיע בחברה הון עצמי נוסף, תגייס זאת ממקורותיה, כלומר משלמי המסים, או מכירת חברות אחרות, הפניית משאבים אל תברת החשמל והגדלת ההון העצמי, ואז החברה תוכל לקיים שיעור של הון עצמי נאות, כדי שהיא תוכל למלא את תפקידיה, בעיקר במימון ההשקעות שלה בעתיד, על-ידי גיוס בחוץ לארץ.

האפשרות השלישית, שהיא האפשרות שעליה שאלת, אדוני היושב ראש, זו האפשרות של גיוס הון על-ידי מכירת חלק מהבעלות על החברה לגורמים אחרים. אני אומר לך מהי הדיעה, שלמיטב ידיעתי גם איננה שנויה במחלוקת עם מרבית העובדים, לפי מיטב ידיעתי איננה שנויה במחלוקת עם השרים שבעינינו הם הנוגעים בדבר, כלומר ראש הממשלה ושר התשתיות - שני השרים הממונים על חוק החשמל, אינה עומדת בסתירה עם חוק החשמל עצמו ועולה בקנה אחד עם עמדת ההנהלה ועמדת רוב חברי מועצת המנהלים. הנושא לא נדון בה, אבל אני יודע את עמדת רוב חברי מועצת המנהלים, כך שזו עמדה משותפת.

אנחנו בדיעה שיש סיבה, צורך, מקום, כדי להגדיל את ההון העצמי, להביא לכך שעד 20% - אולי העובדים חושבים עד 49%, קראתי בעיתונים, אבל עד 20% ודאי מוסכם, על דעת כל הגורמים שהזכרתי, להביא לכך שמניות החברה יונפקו בחוץ לארץ, ואולי בארץ.

אינני נכנס כרגע לשאלה מי ירכוש, איך ירכשו. דעתי הפרטית, ואני מדגיש את המילה פרטית ואישית, היא שרצוי שההנפקה הזאת תהיה בשוק ההון הפתוח, לא למשקיע אסטרטגי אחד, אלא בשוק ההון הפתוח, כלומר באמצעות ה- stock exchange האמריקני.

היו"ר א' יחזקאל:

אבל גם דעתך.... על ידי גורמים נוספים.

ג' יעקובי:

אני אמרתי את דעתי. אני לא רוצה לדבר בשם אף אחד אחר, ודאי לא בשם העובדים, שהם מיוצגים כאן ועמדתם היא עמדתם, ויש לכבד אותה, אבל אני יודע שדעתי - ואני אומר זאת לאחר שיקול דעת ולפי מיטב ידיעתי, זו גם דעתו של המנכ"ל - אנחנו בהחלט לא נתנגד, ואפילו נתמוך באפשרות של הנפקת מניות עד 20% כדי לשפר את מבנה ההון של חברת החשמל, לאפשר לה להמשיך לגייס הון, להשקיע ולהתפתח. אנחנו מאמינים שאפשר לעשות זאת בצורה הטובה ביותר, מבלי שהחברה עוברת פירוק, חלוקה, שינוי מבנה, אלא נשארת כחברת חשמל אשר גם בתוקף חוק החשמל וגם בתוקף השיקולים האסטרטגיים הכלכליים, הלאומיים של ישראל, פועלת כיחידה אחת, בעוד שהיא עוברת בתוכה כמובן שינויים מבניים בסיסיים, יסודיים, תוך מעבר לניהול עסקי על בסיס של מרכזי עסקים ורווח, על בסיס של שיטת ניהול מאזנית, תוך חשבונות רווח והפסד לכל מרכז עסקים נפרד בתוך החברה, אבל היא נשארת חברה אחת, בלתי מחולקת, בלתי מפורקת, והיא מנפיקה מלמעלה על-ידי החברה כולה מניות באמצעות שוק ההון הפתוח בארצות הברית וב ישראל, ועל-ידי כך מגדילה את ההון העצמי שלה ומאפשרת לה להמשיך למלא את תפקידה כחברה שמפתחת את מערכת החשמל בצורה שלפי דעתי יש סיבה למדינה להיות שבעת רצון ממנה.

היו"ר א' יחזקאל:

אתה יכול להניח במספרים כמה הנפקה כזו יכולה להכניס לחברה? הערכה גסה.

ג' יעקובי:

הנפקה של עד 20% - אינני יכול לומר מספר מדוייק, אבל לפי דעתי, בצורה מאד כללית ובלתי מדוייקת, וללא הערכת אומדן הערך של החברה - בין שניים לשלושה וחצי מיליארד דולר.

היו"ר א' יחזקאל:

זאת אומרת, 20% זה ...

ג' יעקובי:

לא אמרתי. אמרתי שהאומדן הפרטי שלי - לא נעשתה הערכה כזאת - בין שניים לשלושה וחצי מיליארד דולר.

י' אוברקוביץ':

קנינו.

ר' פלד:

אני אשיב על יתר השאלות, מעבר לנושא ההפרטה.

היו"ר א' יחזקאל:

לסיכום הפרק של ההפרטה, כדי לראות אם הבנתי נכון, אתם לא שוללים, אתם תקדמו בברכה, באמצעות "ניו-יורק ישראל" לציבור, תוך הבטחת פיזור...

דובר:

שוק ההון הפתוח.

ג' יעקובי:

לצורך הגדלת ההון העצמי.

היו"ר א' יחזקאל:

הבטחת מעמד העובדים בתהליך זה, ברשותך.

ג' יעקובי:

זה ענין שינוהל עליו בוודאי משא ומתן.

ר' פלד:

אני אומר על כך מילה - אנחנו חברה ממשלתית, ההחלטה על סוג ההפרטה, דרך ההפרטה, מועד ההפרטה, זו החלטה של בעלי המניות. אנחנו, כנציגי ציבור, נלך עם זה. כמובן שיהיה צורך להבטיח את זכויות העובדים.

היו"ר א' יחזקאל:

יש "דד-ליין" כלשהו?

ר' פלד:

לא. צריך לשאול את בעלי הבית בענין זה.

ג' יעקובי:

בעלי המניות יחליטו, לא אנחנו. אנחנו הבענו את דעתנו, ואגב, את דעתנו זו הבענו גם בפני השרים הנוגעים בדבר.

ר' פלד:

אני אענה בקיצור על שתי שאלות טכניות. ראשית - מעבר בין פחם לגז: אנחנו בתהליך של משא ומתן עם חברות בינלאומיות ליבוא גז לארץ. אנחנו מאד מקווים שזה יתקדם בלוח זמנים סביר. להערכתי, יגיע גז לארץ לא לפני 2002. החברה נערכת לקלוט גז, היצרנים הפרטיים העתידיים נערכים. המערכת נערכת לכך שהם יעבדו על גז. גם בעתיד יהיה צורך באיזון אסטרטגי בין פחם לגז, וזה נושא מורכב, אבל המערכת הולכת בכיוון הנכון בענין הזה, כולל מעבר.

בנושא החשמל הפרטי, יש חוק החשמל שמגדיר יצרנים פרטיים. ההליך הזה נמצא בעיצומו, אנחנו עכשיו בשלב של סיום מכרז לייצור גדול של 370 מגה-וט, יצרן פרטי. יש כבר יצרנים פרטיים שעובדים - קטנים, יש שניים בדרך, יש מכרז גדול נוסף, שכנראה יקודם בשיטה קצת אחרת, כאשר ועדת המכרזים לא תהיה שלנו, אלא תהיה של משרד התשתיות. העסק הזה מתקדם לפי החוק, אני לא רואה בעיה. הגז הטבעי כמובן יהיה מאד חשוב לייצרנים הפרטיים, כי הוא יהפוך את כל העסק - הגז, לא הגז הטבעי - כי הוא יהפוך את העסק ליותר כלכלי ונקי.

היו"ר א' יחזקאל:

מתי אתה מעריך שתעבוד אי פעם התחנה הראשונה על גז? סתם הערכה חזונית.

ר' פלד:

2002-2003.

היו"ר א' יחזקאל:

כשיהיה "נתב"ג 2000".

א' גולדשמידט:

אם מחכים ל"נתב"ג 2000", לא יהיה גז.

ר' פלד:

יש אלף שנה כדי לגמור את שנות ה-2000.

לנושא של רשות הפיקוח, אומר מעט יותר. אני רואה בדאגה גדולה מאד את הכיוון המתפתח. אני חושש שאם לא נמצא איזשהו מנגנון מאזן, אנחנו הולכים לקראת משבר מאד חמור.

בסך הכל, חברת החשמל היא חברת תשתית טובה מאד בכל קנה מידה - גם בינלאומי וגם ישראלי. היא חברת התשתית היחידה במשק שמספקת את התשתית שלה לפני כל ביקוש. זה לא נכון בשום תחום תשתיתי אחר, ואנחנו עושים את זה גם במחיר זול וגם באיכות חשמל שמקובלת במדינות בינוניות באירופה. החברה מתייעלת כל הזמן, תעריף החשמל ירד ריאלית ב- 18% בשבע השנים האחרונות. בשנה שעברה, ירד בכ- 4%, וכל זה על הבסיס שהחשמל בארץ הוא מהזולים בעולם.

היו"ר א' יחזקאל:

אני רוצה שהעניין הזה יובהר. במדדים, החשמל בארץ הוא באמת יחסית זול מול חשמל במקומות אחרים בעולם?

ר' פלד:

כן. אפשר לעשות על כך סמינריון שלם, אבל החשמל זול במונחים בינלאומיים. אם לוקחים בחשבון שהדלק הוא במחיר בינלאומי אחיד, המכונות הן במחיר בינלאומי אחיד, ההון הוא במחיר בינלאומי אחיד, שכר העבודה מתוך יצור החשמל זה כ- 18% - בנתונים האלה, החשמל כאן הוא מאד זול. כמובן שיש גם סוגים שונים של חשמל, זאת אומרת אתה יכול למכור חשמל יותר טוב יותר יקר, אבל אני אומר שבהגדרות בגרוש, החשמל כאן טוב וזול.

החברה במגמת התייעלות מתמדת בכל התחומים, תוך שיפור משמעותי מאד של איכות החשמל. החשמל היום לא דומה למה שהיה לפני עשר שנים, וזה אם ניקח בחשבון שבעשר שנים קלטנו כמיליון עולים, עם קפיצה של הכפלת הביקוש לחשמל בשש שנים, ואנחנו נשארים כל הזמן לפי הביקוש, עם וזרבה מתאימה.

אני, כמנכ"ל, יודע לא פחות טוב מאחרים, מה נקודות התורפה של החברה, איך משנים אותן, באיזה קצב ובאיזה לוח זמנים. אני גם יודע יותר טוב מאחרים שלא כל דבר אפשר לעשות ולא כל דבר כדאי לעשות בכל רגע נתון, ובשביל זה בדיוק קיים מנכ"ל.

אני לא רוצה להיכנס לפרטים, אבל ברגע שבא גוף חיצוני שיש לו את כל הסמכויות להחליט, אבל הוא מטיל עליי דברים מעבר למה שאני מסוגל לעשות בלוח זמנים מסויים, הוא מכניס אותי ל"מיטת סדום" שמנהל לא יכול לעמוד בה.

היו"ר א' יחזקאל:

ובכל זאת? צריך לדעת במה דברים אמורים.

ר' פלד:

זה סמינריון ארוך ואני לא יודע אם כדאי להיכנס לזה עכשיו. אנחנו בסך הכל בקשרי עבודה טובים עם הרשות, ובוודאי שאני עם מנהל הרשות, אבל הצבר של ההחלטות שם, שחלקן ברמה האסטרטגית לא מקובלות עליי ולא ברות יישום בלוח הזמנים שכאן מדובר עליו, לטעמי מכניס את החברה למשבר, מכניס את החברה לבעיות כלכליות, מסכן את יכולת גיוס ההון העתידי שלנו.

אם אני צודק, יש לנו בעיה שהרבה שנים משק החשמל ישלם עליה ביוקר, כי זה לא דבר שניתן לשנותו בדקה.

היו"ר א' יחזקאל:

אתה אומר אמנם דברים בנועם הליכות, אבל הם די חמורים.

ג' יעקובי:

במילה אחת - יש ירידה מתמדת, די דרמטית, ברווחיות החברה, למרות שהחברה מתייעלת, למרות שמזה שנתיים לא גדל מספר העובדים בחברה, בעוד שהביקוש לחשמל, אספקת החשמל, גדלו בשנתיים האלה במלמעלה מ-10%.

היו"ר א' יחזקאל:

אבל הטענה של מר פלד היא שכאילו הרשות הופכת להיות מנהלת, ולא הבנתי את הקטע הזה.

ר' פלד:

אני מסוגל להמשיך ולהתייעל, לקבל מקדם התייעלות ולהמשיך להתייעל כל שנה, כמובן עד גבול מסוים. מעבר לזה, אני לא מסוגל לעשות, וזה גם לא בריא לעשות. קיים כאן מנגנון, קודם כל מנגנון חכם שהוא כל הזמן ממדד את התעריפים לשינויים במדד ולשינויים בסל הדלקים. זה שומר על זה ממודד.

על זה יש מקדם התייעלות. כאן מורידים אותי ל"פלטו" הנמוך של יכולת התפקוד וההתייעלות, ועל כל זה מתקבלות החלטות שהן בעשרות ובמאות מיליוני שקלים, שאין מאיפה להביא אותן. בינתיים זה עוד עובד...

היו"ר א' יחזקאל:

אני חייב להיות פרטני, לפחות בכמה נקודות. למשל, נחתם הסכם עבודה עם הציבור בחברה. מה קרה בעקבות העניין הזה? היו השגות לעניין הסכם העבודה.

ר' פלד:

לא היו השגות, אבל היו התבטאויות שאומרות: אנחנו נראה מה קורה בשכר בחוץ לארץ, ונכליל את זה בבסיס התעריף.

יש כמה חוקים במדינה. חוק השכר הוא חוק, אמנם לא מתערבים, זאת אומרת אני יכול לחתום איזה הסכמי שכר שאני רוצה, אבל אחר כך יכירו בהשוואה למה שקורה בגרמניה ובארצות הברית, אז בעצם באותו רגע, אני איבדתי את השליטה על נושא השכר.

החוק מחייב את הרשות להכיר בעלויות המזכרות, אני מפרש את זה שהסכם שכר שהאוצר חתם עליו ביחד איתי, עם העובדים, הוא הוצאה מוכרת. הרשות כנראה מפרשת זאת אחרת. אני אומר שכל זה בא לאחר שכבר קיבלנו ויישמנו את מקדם ההתייעלות.

קחו את שנה שעברה: ירדתי באחוז במספר העובדים, קלטתי עם אחוז פחות גידול של 7.4% גידול בביקוש לחשמל, שזו התייעלות בסדר גודל ניכר, ויש גבול למה שאני מסוגל לעשות בשנה, לא בצורה משברית. אני חושב שזו תהיה טפשות לקחת את החברה אולי הכי יעילה והכי איכותית במשק ולהביא אותה למשבר כדי להשיג דבר שבשום יחידה אחרת אי אפשר להשיג בדרך אחרת.

א' פורז:

אמרת הכי יעילה.

ר' פלד:

אמרתי זאת, וגם אם טעיתי ואנחנו השניה או השלישית, עדיין יש במה להתגאות ויש מה לשפר ולשנות, אבל לא בצורה משברית, כי זה לא יהיה נכון.

אנחנו פנינו לבג"צ - לבית משפט מחוזי ולבג"צ - ובטענות של סמכות נאמר שהרשות מחליטה בסמכות, וזה ללא ספק נכון, אבל בעצם לא נערך דיון ענייני לגופן של טענות.

אני היום נמצא במצב שהדרך לבית משפט חסומה בפניי, אין לי סמכות ערעור, אני מנהל כשמישהו אחר מקבל את ההחלטות האסטרטגיות לגבי איך שהוא מנהל, ואין איזשהו מנגנון של איזון או איזשהו מנגנון של בוררות שיכול להגיד: כאן שגיתם, ובלי זה אני בהחלט פסימי לאן הולך משק החשמל.

היו"ר א' יחזקאל:

אני מציע שאת הסיבוב של חברת החשמל נסיים עם יושב ראש ועד העובדים, אחר כך חבר הכנסת צבי ויינברג, ואחר כך פרופ' אילתה.

י' אוברקוביץ':

בוקר טוב לכולם. אני רוצה לומר תודה על הדיון - זהו דיון חשוב לנו כארגון עובדים, כי נכון שיש את מדינת ישראל והיא צריכה לקבל את ההחלטות עבור הדברים הללו, אבל לנו יש 10,000 משפחות עובדות, 5,000 פנסיונרים ועוד 3,000 עובדים זמניים - זה המשק האנרגי שלנו מבחינת עובדי חברת חשמל, וחשוב לנו מאד להשאיר את חברת חשמל כמו שהיא.

יש כאן הרבה מאד נושאים. התווכחנו כבר עם הרבה מאד אנשים, הצגנו עמדות קצת יותר טובות, פעם קצת פחות טובות, אבל מבחינתנו - אכפת לנו מחברת חשמל.

כל התהליך שלנו צץ מהודעה של מנכ"ל משרד ראש הממשלה. כל הנושא של 49% מכירת מניות, זה היה בהתאם להחלטת מנכ"ל משרד ראש הממשלה.

היו"ר א' יחזקאל:

לא הבנתי. זאת אומרת - בלי לדבר, בלי תיאום?

י' אוברקוביץ':

הודיע.

היו"ר א' יחזקאל:

הודעה לעיתונות, מה שנקרא?

י' אוברקוביץ':

כן.

היו"ר א' יחזקאל:

אז יש, חוץ מחברי הכנסת, עוד כאלה שמוציאים הודעות לעיתונות.

י' אוברקוביץ':

אתה בטח לא מכיר אותם.

כך הנושא הזה צץ, ואז הבנו בעצם שכל מה שאומרים לנו, מתעסקים איתנו בדברים מאד לא נכונים ולא אמינים, ומנסים להוביל אותנו למלחמות.

אלה לא נושאים שאנחנו, כארגון עובדים, היינו צריכים לעשות אותם, אבל לא יכול להיות מצב שאנחנו במערכת טובה מאד עם דירקטוריון חברת חשמל, במערכת טובה מאד עם הנהלת חברת חשמל, במערכת טובה מאד עם כל מיני אנשים חיצוניים, אבל אנשים שצריכים לקבוע את עתידנו בחברת חשמל, לא פעם, לדעתי, יוצרים מריבות מיותרות בינינו לבין הנהלת חברת חשמל, בינינו לבין אנשים אחרים.

אתן לכם דוגמא: אנחנו חברה מרוויחה, הצליחו ליצור מצב שחברת חשמל מפסיקה להרוויח כסף. למה? שמעתם את המנכ"ל, שאמר שיש צמצום די גדול ראשית בקליטת עובדים, ושנית בכל הנושא של תוספת עבודות מעבר לנורמות שאנחנו רגילים לעבוד איתן. התאמנו את עצמנו לכל הנורמות שהנהלת חברת חשמל ביקשה מאיתנו, אבל אנחנו באים מחברה שלא היו מרוויחים הרבה, אבל 30 מיליון שקל לשנה - היינו מקבלים בונוסים לעובדים, הם "אוכלים" את הכל. אנשי הרשות "אוכלים" את הכל.

היו"ר א' יחזקאל:

איזו רשות?

י' אוברקוביץ':

רשות החשמל.

ש' ברובינדר:

רשות החשמל לשירותים ציבוריים.

י' אוברקוביץ':

הם "אוכלים" את הכל, הם לא נותנים לנו בכלל את האפשרות לקחת את החברה ולעשות אותה יותר טובה. הם מפריעים לתפיסת העולם שלנו, אבל הבעיה שלי כרגע זה לא הרשות.

א' פורז:

הם נציגי הצרכנים של החברה.

י' אוברקוביץ':

יכול להיות שצריך להחליף אותם.

א' רבדל-נדקוב:

את הצרכנים כנראה צריך להחליף.

י' אוברקוביץ':

אני חוזר למה שאמרנו, שיש בכוחנו להשיג את כל המימון לקניית 49% של מניות חברת חשמל.

א' פורז:

למה לכם לשלם על דבר שהוא במילא שלכם? זה לא נראה לי סביר. אני אף פעם לא קונה דבר שהוא שלי.

י' אוברקוביץ':

אבל אתה צריך לקבל החלטות על הדברים האלה, כחבר כנסת, כל אחד לפי תפיסת עולמו. חבר כנסת צריך לדאוג לציבור ולא רק לדברים אחרים.

אני חוזר: אנחנו קיבלנו את ההחלטה הדי ברורה מבחינתנו, להיות היום גוף כלכלי. איגוד העובדים הפך להיות לגוף כלכלי. יש לנו את כל העוצמות הכלכליות, אני לא צריך לספר לכם מה קורה במדינת ישראל - במדינת ישראל מזכרים כמעט הכל למספר אנשים פרטיים. אין כמעט נושא במדינת ישראל שלא נמכר, ואחר כך ישנם אנשים שמודיעים שאת חברת החשמל הנוכחית צריך לחסל. למה? כי שלוש ארבע שנים לאחר מכן עוברים להיות עובדים באותן החברות שמרוויחות כסף וקונות חלקים ממדינת ישראל. אנחנו מכירים את תפיסת העולם הזאת, והיא קשה מאד. מבחינתנו, היא קשה מאד.

הגעתי למסקנה פרטית שלי מה יקרה אם עוד מעט ייכנס כסף מסעודיה, שהרי יש מסעודים הרבה מאד כסף. הם יכניסו את הכסף דרך כל מיני אנשים פרטיים בעולם, שעושים איתם כל מיני קומבינות. אז הם ינהלו את חברת חשמל במדינת ישראל? הם יעשו את הדברים האלה, למי? לבעלי עוצמה?

לכן אכפת לנו מחברת חשמל ולכן אכפת לנו מהדרך שאנחנו הולכים עליה ואיתה, ונצטרך לקיים על כך מאבקים.

היו"ר א' יחזקאל:

אתה אומר: אתם הולכים עליה, ואין בלתי, זאת אומרת זו הדרך היחידה.

י' אוברקוביץ':

אין דרך אחרת. יש דרך אחרת, שמדינת ישראל תחליט שהיא בשנת 2006 ממשיכה להיות באותה חברת חשמל - אין לנו ויכוח על זה, אבל אם היא רוצה למכור את חברת חשמל לכל מיני אנשים פרטיים, כל אחד בקומבינה זו או אחרת - לזה אנחנו מתנגדים. אני אומר כאן מראש - כל עוד שיהיה בכוחנו לנהל את הוויכוחים האלה, אנחנו לא נאפשר לעשות אותם.

אנחנו לא מתנגדים לנושא של המניות ואנחנו לא מתנגדים לדרך הזאת, אבל אנחנו בהחלט מתנגדים לתפיסת העולם שאומרת: מחרתיים אין חברת חשמל. זה מה שהיא אומרת, וזה מאד קשה מבחינתנו.

אני בהחלט חושב ומאמין שאנחנו נעשה את כל הדברים האלה בצורה מסודרת ומאורגנת, כי עברנו כבר מספיק הצבעות כאן בכנסת ישראל מלפני שנתיים. ערכנו כאן הצבעות ועברנו את הכל, עם כל הניסיונות - כאלה ואחרים - לנסות ולהוריד את עשר השנים שקיבלנו מכנסת ישראל, ואני בהחלט חושב שאם מדינת ישראל צריכה להחליט - יש לפחות חברת חשמל אחת שהיא בין הגדולות בעולם, זו חברת החשמל הצרפתית, היא לא פירקה שום דבר, היא לא פירקה שום מקום עבודה ולא מכרה שום נכס. חברת החשמל האנגלית העלתה את עלויות החשמל למושגים שבמדינת ישראל בטח שלא רגילים אליהם.

אי אפשר להגיד: יש לנו תפיסת עולם כזו או אחרת, בואו נראה איך אנחנו צריכים לחיות בה. בואו תבדקו את הדברים בדרך אחרת לגמרי, כמעט כמו שהצרפתים, כמעט כמו חברות חשמל אחרות שמנוהלות בעולם בצורה הכי אמיתית.

ע' עדן:

אני רוצה להוסיף על דברי יורם, ושמעתם גם את המנכ"ל רפי פלד וגם את יושב ראש מועצת המנהלים שלנו - גד יעקובי.

אנחנו שיתפנו פעולה, אני רוצה שתדעו כולם - העובדים שיתפו פעולה עם ההנהלה במועצת המנהלים, על מנת לייעל את החברה הזאת. החברה הזו לא ידעה שביטות, לא ידעה סכסוכי עבודה. לא יכול להיות שלמדינת ישראל יש בסך הכל מיליון, תשע מאות אלף צרכנים, על איזו חברה אתם מדברים? מה אתם עושים את כל המשחקים האלה?

אני באמת לא מבין, אני גם אזרח מדינת ישראל. זאת האנרגיה של מדינת ישראל. כשאתה מדבר על צמיחה במשק, מישהו פעם חשב לרגע שהוא לא יוכל להתחבר לחשמל? לכו תראו מהעבר השני של הירדן, שם הוא מייצר בסך הכל 700 מגה-וט, על מה אתם מדברים? זאת חברה שחוגגת השנה 75 שנה להיווסדה, אז עכשיו המציאו את האנרגיה?

כפי שאמר יורם, במידה שמדינת ישראל רוצה להתפרק מהחברה הזאת, אנחנו נרכוש אותה. אם היא רוצה למכור את החברה ל"אחת המשפחות", אנחנו ניהפך גם כן ל"משפחה", ואם הבוקר הודיעו שהולכים להפריט איזה בית-כלא, אנחנו אולי נרכוש אותו גם כן.

לא יכול להיות מצב שאנחנו למעשה היינו בין אלה שהסכימו ודחפו את חוק ה-חשמל - החברה השתנתה, נכון, אבל בין זה לבין להפוך את החברה הממשלתית הזאת לשוק, אנחנו לא נסכים בשום פנים ואופן. רוצים להתפרק? אנחנו נרכוש אותה ונפעיל אותה הרבה יותר טוב מכל "משפחה" אחרת.

צ' ויינברג:

מר פלד העלה כאן את ענין השכר של עובדי חברת החשמל, ואני מבין שהשכר שלהם הוא בין הגבוהים במשק. האם זה נכון?

ועדת הכלכלה
4.5.98

ר' פלד:

כן.

צ' ויינברג:

אפילו מקבלים חשמל בחינם. האם גם זה נכון?

ג' יעקובי:

אתה שואל ברצינות?

ר' פלד:

אני רוצה לענות לך לא רק בכך.

צ' ויינברג:

אני מכיר כמה וכמה מדינות בעולם, מאד מתוקנות, ביניהן מדינות סוציאליסטיות, שבאף אחת מהן, עובדי חברת החשמל אינם יוצאי דופן. הם מקבלים את השכר הממוצע שמקבלים סקטורים אחרים. אני פשוט רוצה לדעת מה מצדיק עד היום את גובה המשכורת.

דובר:

75 שנה.

צ' ויינברג:

אני לא מבין מה החריגה הזאת ומה מצדיק את זה, שבן-אדם יקבל בחינם חשמל. היו כתבות בעיתונות שעובדי חברת החשמל שמקבלים את החשמל בחינם, פשוט מבזבזים כסף ציבורי של כולנו. מה ההצדקה לזה? לא הגיע הזמן להפסיק את הנוהל הזה?

היו"ר א' יחזקאל:

אלה היו בעיקר שאלות רטוריות.

ר' פלד:

אכן, השכר הממוצע של עובדי חברת החשמל הוא שכר הגון. לעשות ממוצע זה לא ניתוח נכון של העניין. זו חברה שיש בה 1,200 מהנדסים, זו חברה שעובדת משמרות, זו חברה שעובדת שעות נוספות, זו חברה שעובדת סביב השעון 365 יום בשנה. לכן, להשוות זאת לפקיד שעובד מ- 8:00 עד 16:00 זו השוואה לא נכונה.

היה פעם ניסיון של פרופסור זוסמן ליצור מערכת שכר צודקת, והעסק לא הצליח, כי יש תיאוריה ויש פרקטיקה. יש לנו הסכמי שכר שמאושרים כדין מדי שנה על-ידי האוצר, הממונה על השכר. גם מהממונה על השכר תשמע שאולי זו אחת החברות המסודרות שלא חורגת מעולם בדבר.

בנושא החשמל חינם, אכן יש חשמל חינם. יש במשק שורה של הטבות בשורת מפעלים, כולל בבית הזה, חלק מההטבות גבוהות בהרבה מההטבה הזו של חשמל חינם, אבל את ההטבה הזאת אוהבים להזכיר.

היו"ר א' יחזקאל:

על איזה בית אתה מדבר? כאן? בואו נדבר על ההטבות של הבית הזה, אני מוכן.

ר' פלד:

אני לא רוצה. חיים אילתה יוכל מיד לספר לכם על ההטבות של הפרופסורים.

א' פורז:

הבעיה היא שבכל המקומות יש תקרות. גם אצלנו יש תקרה.

ר' פלד:

אתם הרי המחוקקים. יש לי הצעה מצויינת אליכם. תוציאו חוק שכל ההטבות במשק בטלות - כולן מכולן מכולן. אני מניח שגם בחברת החשמל היא תבוטל, אבל לחשוב שיש לכם מטרת נקודה, שתיקחו דבר שהוא חלק מהסכם שכר מאושר, עובד כבר 75 שנה - אני חושב שזה לא נכון וזה גם לא נבון. תעשו דבר כולל, ואם אתם רוצים, אני אתן לכם רשימה מאד מעניינת בעניין הזה - אני חושב שתעשו דבר טוב שימחאו לכם כפיים, אבל אל תעשו זאת כמטרת נקודה, כי לא תהיו צודקים וזה גם לא יעבור.

צ' ויינברג:

אדוני, אתה אומר שיש 1,200 מהנדסים שעובדים 24 שעות ביממה. אני יכול להגיד לך שאותו דבר קיים בכל המדינות האחרות ואין חריגות. למשל בקנדה, בינואר היתה תקלה שקרס כל החשמל בקוויבק למשל חודש ימים. עבדו 24 שעות כי זו העבודה שלהם, כמו מכבי אש, אבל שזה יצדיק חריגה כל כך גדולה בשכר? אני לא מבין את זה.

ר' פלד:

אתה ענית על העניין הקודם. אם ימשיכו בצורה מסוכנת, נהיה בסוף כמו קוויבק. אני לא בטוח שזה מה שאתה רוצה. אני רק יכול להגיד לך שבהסכם השכר האחרון, הורדנו בצורה ריאלית במספר אחוזים את השכר של הרמות הבכירות בחברה. שמרנו על שכר ריאלי בחברה, ובדיעה אחת עם האוצר חתמנו הראשונים על הסכם שכר, כדי להיות איזה banch market למשק. אני חושב שאנחנו מנהלים זאת בצורה נכונה, אבל כידוע, הסכמי עבודה והסכמי שכר זה לא דבר שמעוגן בחוק.

פרופ' ח' אילתה:

תודה על רשות הדיבור. נדמה לי שטוב שאני אבהיר כאן, כי היו הרבה הערות שהן פשוט לא נכונות ולא מוצדקות. אני מכיר את חברת החשמל, הייתי פעם דירקטור ועד היום אני מעריך את החברה. אני חושב שאין במערב דוגמא של חברת חשמל שגדלה כפי שחברת החשמל גדלה, תוך שיפור השירות.

זו דעתי האישית. אני, דרך אגב, חבר אחד מתוך ועדה של חמישה איש.

היו"ר א' יחזקאל:

מי ארבעת הנוותרים?

פרופ' ח' אילתה:

אני מיד אגיד לך, אבל כולם מונו על-ידי הממשלה. יש נציג האוצר, נציג משרד התשתיות, ויש שני נציגי ציבור שכולם מונו בהמלצת השרים.

ההחלטות הן החלטות של הוועדה הזו, היא למעשה הקובעת. החומר הוכן על-ידי מספר עובדים שאני גייסתי.

החוק מאד ברור, ויש מספר נושאים שהועלו כאן, שהם לא בסמכות הרשות. הרשות לא רוצה לטפל בהם, לא מטפלת בהם, החוק לא מאפשר לה - ענין גיוס ההון, ענין ההפרטה, ענין מבנה החברה, בהחלט מחוץ לסמכויות של הרשות.

במה טיפלנו ומה עשינו עד עכשיו? מה שעשינו בקיץ זה שהורדנו את התעריף במחצית האחוז, הוא נשאר צמוד. כל השינוי במחצית האחוז, וזה בהשוואה למה שנקבע על-ידי ועדת פוגל ב-1991 עם כל העדכונים ומקדם ההתייעלות.

ברור, ונדמה לי שזה עלה כאן, שהתשואה על הון עצמי שקבענו, היא אפילו פחות ממה שהיה, אבל היא מוצדקת לפי הנורמות הבינלאומיות.

היו"ר א' יחזקאל:

למה צריכה להיות תשואה על הון עצמי?

פרופ' ח' אילתה:

מאחר שמדובר על חברה ממשלתית. זה ברור לכולנו ברשות, שברגע שחברה תצא לבורסה או תבוא הפרטה כזו או אחרת, התשואה הייבת להיות...

המשך העבודה כרגע לקראת תעריף 2000, זאת אומרת התעריף שקבענו הוא זמני, עד 1 בינואר 2000, ואנחנו עובדים לקראת זה לפי הסמכויות, יש יעוץ משפטי שמשתתף בדיונים. חברת החשמל לא הסכימה שהסמכויות שלנו, כפי שאנחנו מבינים אותן, נכונות.

היו"ר א' יחזקאל:

תגדיר מה כן הסמכויות שלך, לפי איך שאתם רואים את הדברים.

פרופ' ח' אילתה:

גם בית משפט מחוזי וגם בג"צ קיבלו את עמדתנו, דחו את הטענות ואת התנגדות חברת החשמל.

אנחנו רוצים לקבוע תעריף לשנת 2000, ונתבקשנו לעשות זאת על-ידי חברי הרשות, להשוות את התעריף בארץ בחלקים של הון, שכר, דלק, לסטנדרטים בינלאומיים. לא הוחלט שזה יאומץ, לא הוחלט מה לעשות עם זה, פשוט ביקשו מאיתנו.

אנחנו לא מתעניינים בשכר וגם לא בשכר העובדים. מה שהתבקשנו לעשות זה לראות מהו ההרכב בתעריף החשמל של הוצאות השכר - לא משנה, הרבה עובדים, מעט עובדים. זה כל מה שהחלטנו לעשות, ובלי שום החלטה ליישום או לעשות עם זה משהו. גם לא ברור שנוכל לעשות את זה.

דרך אגב, האינטרס שלנו או התפקיד שלנו - לפי יוזמה של ורדי, בזמנו - זה לא לייצג את הצרכנים, אלא למצוא את האיזון בין האינטרסים של הצרכנים וחשמל טוב, אמין, בעלות מינימלית, לבין האינטרסים של החברה, שרוצה שהתעריף יאפשר לה להתפתח ולספק גם חשמל בעתיד, לבין האינטרס של הבעלים שרוצים לקבל תשואה נאותה להון.

לקראת התעריף החדש, אנחנו בודקים שוב את המאזנים של חברת החשמל, קובעים כללים של דיווח חשבונאי, שזה אחד הדברים שבחוק מוגדרים. מלבד קביעת התעריף וטיב השירות, גם מוגדר, כפי שמקובל בחוץ לארץ, שכללי החשבונאות, צורת הדיווח של החברה חייבת להיות לפי כללים שאנחנו קובעים. בארצות הברית יש כללים לגבי כל ארצות הברית, וזה מה שאנחנו מכינים.

אנחנו ציפינו וקיווינו שיהיה שיתוף פעולה עם החברה. אנחנו פועלים גם בלי שיתוף פעולה, יש כעת צוותים שפועלים על הכנת הנחיות לדיווח חשבונאי של חברת החשמל. שתדע - אין קשר בין חברת החשמל לרשות כרגע.

היו"ר א' יחזקאל:

לא הבנתי. יש ניתוק?

פרופ' ח' אילתה:

יש ניתוק בקשר בין חברת החשמל לבין הרשות.

היו"ר א' יחזקאל:

אז איך אתם יכולים לעשות עבודה פרטנית?

פרופ' ח' אילתה:

אין שום בעיה. יש את הדוחות שמתפרסמים לציבור הרחב, של חברת החשמל.

א' פורז:

מה שאתה אומר שחברת החשמל לא משתפת איתכם פעולה? הם כאילו מחרימים אתכם?

ג' יעקובי:

חברת החשמל לא מחרימה את הרשות.

דובר:

ארגון העובדים מחרימים.

ג' יעקובי:

אני אומר לפרוטוקול: חברת החשמל איננה מחרימה את הרשות.

פרופ' ח' אילתה:

הסמנכ"ל אומר לי בטלפון: אל תזכיר שאני מדבר איתך, כי אם העובדים ישמעו זאת, יסגרו לי את הדלת וילחימו לי אותה. ככה זה פועל.

ג' יעקובי:

תגיש תלונה.

פרופ' ח' אילתה:

אנחנו מעבירים מכתבים, ואני לא מגיש תלונה. זו בעיה שלך, לא שלי. העובדים הם לא עובדים שלי. אלה עובדים שלך, והם מזיקים לחברה. אתם מזיקים לעצמכם.

ג' יעקובי:

אני מתנצל על ההערה שהערתי. בסך הכל הערתי הערה מבהירה.

פרופ' ח' אילתה:

אנחנו נקבע כללים ולא נוכל להיות רגישים לצרכים שלך.

א' פורז:

אני חושב ש... חברת החשמל זה גוף ציבורי שמונה כחוק, שיהיה לו שיתוף פעולה.

י' אוברקוביץ':

לא יהיה.

פרופ' ח' אילתה:

זה יזיק לחברה.

י' אוברקוביץ':

שיזיק. תדאג לכך שחברת חשמל תפסיק לעבוד רק דרכך.

פרופ' ח' אילתה:

החברה לא עוברת דרכי.

א' פורז:

מר אוברקוביץ', אי אפשר לשתף פעולה רק עם מי שאומר מה שאתה רוצה לשמוע. הוא מונה באופן חוקי.

י' אוברקוביץ':

אבל אני גם מכיר את הדרכים שאתה ואני מכירים אותן. אם יש לנו ויכוח כזה או אחר, אנחנו יודעים איך להגיב. שום דבר לא יקרה.

היו"ר א' יחזקאל:

פרופ' אילתה, אתה אומר שיש ניתוק. אני חייב לומר משהו, ברשותך. אתה יודע שעובדי חברת החשמל מצטיירים בציבור כאוייבי העם. יש כאן בעיה של תדמית, אני לא מקבל אותה, אבל אתה למעשה אמרת שהעובדים מזיקים לחברה, ואני רוצה שתסביר לי זאת.

פרופ' ח' אילתה:

כן, כי הם מנתקים מגע, ואנחנו נקבל החלטות בלי להיות מסוגלים להיות רגישים לבעיות של החברה. אנחנו מעוניינים לשמוע. אם החברה היתה באה בקשר לאחד הנושאים שהזיקו עכשיו במאזן ואומרת: אין לנו נתונים, זה יקח שנתיים להשיג אותם, תתחשבו בנו, כולם היו מקבלים. אני לא רוצה להגיד מה קרה בגלל שלא היה קשר.

אם החברה תשתף איתנו פעולה, אנחנו הראשונים שמוכנים להיות רגישים. אנחנו מוכנים לקבל הצעה לגבי דברים שהחברה צריכה לעשות. החברה תגיד: זה יקח שלוש שנים, חמש שנים, נעשה זאת כך, נעשה אחרת. אני גם מכיר את המצב בארץ, אני גם מבין שיש חוזים. אני יודע שבאוניברסיטאות אי אפשר לפטר פרופסורים, אני לא נכנס לזה, זה גם לא ענייני, אבל בוודאי שהחברה צריכה לעבוד בעתיד בסטנדרטים בינלאומיים, ואנחנו רואים בזה את מטרתנו.

א' גולדשמידט:

לדעתך, היא לא עובדת היום בסטנדרטים בינלאומיים?

פרופ' ח' אילתה:

זה סיפור ארוך מאד, כפי שרפי אמר.

היו"ר א' יחזקאל:

תתנו את השורה התחתונה של אותם סמינריונים.

פרופ' ח' אילתה:

אני לא רוצה להיכנס לזה ולא רוצה להתחיל להסביר שזה באמת תעריף לפי הממוצע ולא גבוה במיוחד.

היו"ר א' יחזקאל:

פרופ' אילתה, אני רוצה להבין מנקודת מבט צרכנית. אני באמת לא רוצה להיכנס לסמינריון, אבל אני אזום כאן סמינריון, אין לי ברירה.

הצרכן, מנקודת מבט של תעריף שהוא מקבל כצרכן, בקנה מידה בינלאומי - האם זול יותר, יקר יותר, סביר?

פרופ' ח' אילתה:

פחות ממוצע.

היו"ר א' יחזקאל:

לי חשוב להבהיר זאת, כי מה שמנחה אותי בשנה הזאת זו נקודת המבט הצרכנית. אומר פרופ' אילתה, וזה חשוב לי, שהתעריף שקיים היום במדינת ישראל זול מהממוצע במקומות אחרים. נכון?

פרופ' ח' אילתה:

נכון.

היו"ר א' יחזקאל:

תבורך, אני מודה לך על זה.

א' פורז:

יכול להיות שהמדינה מסבסדת.

היו"ר א' יחזקאל:

חשוב לי להבהיר כרגע שנותרה בעיה האם אתה, כמי שאמור לעסוק בתחומים כלשהם שמפקחים על הרשות, לא יכול ליצור פורום של הידברות עם ההנהלה ועם העובדים, מצד שני.

פרופ' ח' אילתה:

אני הראשון שמעוניין.

היו"ר א' יחזקאל:

אני יודע הרי מה יהיה בסופו של התהליך. תהיה הפרטה והוא יעשה מה שהוא רוצה, אבל המחירים יקפצו פי שניים, אז מה ה"ביג דיל"?

פרופ' ח' אילתה:

מההסתדרות פנו אליי והבהרתי ששכר העובדים זה לא מענייננו, זה לא מה שמעניין וזה לא מה שהולכים לבדוק, ודאי לא לשנות. מספר העובדים זה לא מענייננו.

א' גולדשמידט:

שאלתי אותך שאלה ולא ענית לי. זאת שאלה מאד עניינית. אמרת שאתה רואה את עצמך, את תפקידכם להוביל את חברת החשמל לרמת תפעול בסטנדרטים בינלאומיים. שאלתי במה היום...

פרופ' ח' אילתה:

מה שאמרת, שביקשו מאיתנו להשוות את הרכב ההוצאות של חברת החשמל עם מה שמקובל.

א' גולדשמידט:

מה הסיבה?

פרופ' ח' אילתה:

כי רצו לקבל רושם, אם המרכיבים השונים סבירים.

י' אוברקוביץ':

מי זה רצו? מי מבקש את זה?

א' פורז:

אם בשווייץ השכר הממוצע הוא 40 אלף דולר בשנה, ועובד שווייצרי מקבל את זה, אני לא בטוח שגם בישראל אתם צריכים לקבל שכר שווייצרי.

ר' פלד:

כשתשווה את כל מערך השכר בארץ לחוץ לארץ...

פרופ' ח' אילתה:

אין שום מניעה, כי זה בסמכותנו. הרשות ביקשה שעובדי הרשות יבדקו את הנושא. אנחנו בקשר דרך האינטרנט.

ע' עדן:

סלח לי שאני מתפרץ. חתמנו על אמנת שירות. אנחנו נותנים היום שירות, שבעולם לא קיים דבר כזה. התייעלנו, הורדנו בשכר.

רבותיי, אנחנו את החשמל חינם קנינו באחד מהסכמי השכר. על מה אתם מדברים?

א' פורז:

אבל תשכנעו אותו.

א' גולדשמידט:

אבי, למה אתה חותר בדיון הזה?

היו"ר א' יחזקאל:

אני רוצה להגיע למצב של ניסיון להגיע לשילוב כלשהו של משא ומתן בין הרשות לוועד העובדים.

אני כרגע רוצה לפתוח שלב שבו אנחנו מנסים להגיע לאלמנט כלשהו של הידברות, גם בין הרשות להנהלה, לוועד העובדים. חשוב לי מאד להבהיר כך: נזכרתי בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, שבהתחלה כולם רצו אותו, ואחר כך שילמו כפול. אני חושש שכאן מהוויכוח, בסופו של דבר הצרכן ישלם כפול.

לי חשוב להבהיר את הנקודה שהמחירים דהיום בשוק הישראלי הצרכני הם זולים, על דעתו של פרופסור אילתה, ולכן חשוב לי שהתהליך הזה של הפרטה, אם יהיה, יתבצע בשיתוף ציבור העובדים.

אני מציע לך לא להצטייר כאוייב העובדים.

י' אוברקוביץ':

אבל זה מה שקורה.

היו"ר א' יחזקאל:

אני מציע לכם לא להצטייר בציבור כמי שמחרימים אותו.

י' אוברקוביץ':

אבל זה מה שקורה. אתה פותח רדיו בשבת בבוקר, שמונה פעמים אומרים ברדיו: אילתה יהרוג את שכר עובדי חברת החשמל. הודעה שלו, לא של מישהו אחר.

דובר:

הוא רוצה פופולריות.

י' אוברקוביץ':

למה אנחנו לא משתפים איתו פעולה? רק בגלל זה.

פרופ' ח' אילתה:

שמעת את ההבהרות שלי היום.

היו"ר א' יחזקאל:

פרופ' אילתה, לא זו הבעיה. נוצר תקדים עם החוק החדש. אני פונה אליך, אני פונה גם לוועד העובדים ולהנהלה - אני מבקש שייפתח פורום כלשהו לא פורמלי של הידברות. יורם, כשאתה העלית על דל שפתותיך את המילה הפרטה, התקדמת. עצם העובדה שיש היום תהליך של שיתוף פעולה...

י' אוברקוביץ':

אנחנו לא נגד.

היו"ר א' יחזקאל:

פרופ' אילתה, חשוב לי שתודיע שאתה מוכן לפתוח ערוצים לא פורמליים, חשוב שוועד העובדים יפתח ערוצים לא פורמליים. זה מה שחשוב לי בענין הזה. יורם, אתם מצטיירים היום כמי שמוכנים להפרטה, וזה טוב. אל תהרסו את זה.

י' אוברקוביץ':

אנחנו לא הורסים את זה, אנחנו בעד.

היו"ר א' יחזקאל:

לכן, אני מציע ומבקש מכם לחשוב.

י' אוברקוביץ':

אבל לא לפי הקו שלו.

היו"ר א' יחזקאל:

חשוב לי שאתם תפתחו בהליך של הידברות יחד עם הרשות ויחד עם ההנהלה בענין הזה של עתיד חברת החשמל. זה חשוב לי, זה חשוב לציבור, כי אתם מוכנים ללכת על הפרטה, אז למה לבזבז את העניין?

י' אוברקוביץ':

אדוני היושב ראש, תיצור את המפגש הראשון אצלך בחדר.

א' גולדשמידט:

מאה אחוז.

היו"ר א' יחזקאל:

אני מודה לכם. ועדת הכלכלה דנה בנושא הבעלות על חברת החשמל ותכניות החברה מתוך האספקט של משק האנרגיה בכללו.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 10:20.